

ความรู้เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย

ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้รถใช้ถนน เนื่องจากเป็นผลดีต่อทั้งตัวผู้ขับขี่และเพื่อนร่วมทางรอบข้าง แต่ทำไมสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์จึงเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ ซึ่งเมื่อตัดปัจจัยของการเพิ่มปริมาณรถยนต์บนท้องถนนที่มีโอกาสทำให้ตัวเลขผู้ประสบอุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้นแล้ว “ความประมาท” และ “การขาดความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนน” น่าจะเป็นสาเหตุหลักของอุบัติเหตุอันน่าสลดใจเหล่านี้

การเป็นนักขับรถที่ดีไม่ใช่จะขับรถอย่างเดียว ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

หลักการตรวจสอบสภาพรถยนต์เบื้องต้น เพื่อการเตรียมความพร้อมก่อนออกเดินทาง

- ตรวจสอบไฟส่องสว่างทั้งหมด
- ตรวจสอบสภาพยางรถยนต์ และเช็คลมยาง
- ตรวจสอบระบบเบรค
- ตรวจสอบยางบิดน้ำฝน
- ระดับน้ำมัน (น้ำมันเครื่อง, น้ำมันเกียร์, น้ำมันเบรค และน้ำมันพวงมาลัย)
- ระดับน้ำในหม้อน้ำ และถังพักน้ำ
- ระดับน้ำกรดของแบตเตอรี่
- ระดับน้ำล้างกระจก (ทั้งหมดนี้จะตั้งอยู่ในระดับที่กำหนด)
- ตรวจสอบห้องโดยสาร
- เข็มขัดนิรภัย
- แป้นเบรค แป้นคลัทช์ และเบรคมือ
- มาตรวัดต่าง ๆ
- ตรวจสอบห้องเก็บสัมภาระ
- ยางอะไหล่ (ต้องมีพร้อม)
- เครื่องมือประจำรถ (เช่น เครื่องมือเปลี่ยนยาง)

ความรู้เกี่ยวกับรถที่นำมาใช้

1. ห้ามนำรถที่มีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงมาใช้ในทางเดินรถ เพราะอาจเกิดอันตรายหรืออาจทำให้ผู้ใช้และคนรอบข้างเสียสุขภาพ เช่น รถตัวถังผุ ยางล้อรถไม่มีดอกยาง มีควันดำ ฯลฯ

2. รถที่นำมาใช้ต้องมี โคมไฟหน้า-หลัง-ไฟเลี้ยว-ไฟจอด-ไฟเบรก-ไฟฉุกเฉิน-แตร-เบรกมือที่ใช้ การได้-ที่ปิดน้ำฝน ครบถูกต้องตามกฎหมาย และต้องติดแผ่นป้ายทะเบียนหน้า- หลัง และติดป้ายวงกลม แสดงการเสียภาษีด้วย

ความรู้ในเรื่องอุบัติเหตุจราจรและการป้องกัน

อุบัติเหตุเป็นเรื่องที่เราป้องกันได้ โดยการแก้ไขจากสาเหตุที่ทำให้เกิดนั้นสำหรับการใช้รถใช้ ถนนแล้ว สาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้ขับขี่ยานพาหนะตลอดจนสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น โดย ส่วนรวม ได้แก่

1. ผู้ขับขี่ขาดความรู้ในการใช้รถใช้ถนน
2. ประชาชนผู้เดินถนนขาดความรู้เกี่ยวกับการเดินถนน ตลอดจนการโดยสารที่ปลอดภัย
3. ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด และขับรถอยู่บนความประมาทขาดความระมัดระวัง หรือขับรถ ในขณะที่มีเมามา ซึ่งอุบัติเหตุบนท้องถนนในปัจจุบันที่กำลังเพิ่มปริมาณขึ้นเกิดจากสาเหตุนี้โดยหลักใหญ่ ดังจะเห็นได้ว่ามีโครงการณรงค์ไม่ให้ผู้ขับรถดื่มสุราหรือของมีเมาขณะขับรถ

ความรู้ในการขับรถที่เสี่ยงต่ออันตราย

หมายถึงการขับรถบนถนนที่เสี่ยงต่ออุบัติเหตุ เช่น ถนนลื่น ขึ้นลงเขาหรือขับรถทางไกล ซึ่งผู้ขับ ี่ควรมีความรู้ต่าง ๆ ดังนี้

1. ขับรถขณะฝนตกถนนลื่น ควรชะลอความเร็วรถให้ช้าลงกว่าปกติและทิ้งระยะห่างจากคันหน้า ให้มากขึ้น ถ้าขับรถอยู่บนทางที่ให้รถขับสวนกันก็ควรเปิดไฟหน้ารถเพื่อเตือนให้รถที่วิ่งสวนมามองเห็น เวลาจะหยุดควรใช้เกียร์ช่วยไม่ควรเหยียบเบรกโดยกระทันหันหรือหักพวงมาลัยรถอย่างฉับพลันเพราะ อาจทำให้รถปัดหรือหมุนได้

2. การขับรถขึ้น-ลงเขาสูง เวลาขับรถขึ้นเขาควรใช้เกียร์ต่ำที่มีกำลังพอเพราะถ้าเครื่องยนต์ไม่มี กำลังพอจะทำให้รถดับได้ ถ้ารถดับและไหลลงจากเขาต้องเหยียบเบรกและใช้เบรกมือช่วย ส่วนเวลาลงเขา ก็ควรใช้เกียร์ต่ำเช่นกันเพื่อลดกำลังไม่ให้ไหลเร็วจนเกินไป หรือคอยประคองรถด้วยการเหยียบเบรก ชะลอให้รถช้าพอที่จะบังคับได้

3. การขับรถทางไกล ในบางครั้งเมื่อมีความจำเป็นต้องขับรถเดินทางไกล ซึ่งอาจมีโอกาสประสบ อุบัติเหตุได้ ดังนั้นผู้ขับขี่ควรปฏิบัติตนดังนี้

ก. ตรวจสอบสภาพและอุปกรณ์ต่าง ๆ ของรถให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดีและปลอดภัยก่อนออกเดินทาง ดังนี้

- ตรวจสอบช่วงล่าง คันส่งคันชักพวงมาลัย

- ตรวจสอบยางทั้ง 4 ล้อ และยางอะไหล่ด้วย ยางไม่มีดอกควรเปลี่ยน น๊อตล้อขันแน่นหรือไม่ วัดลมยางทั้ง 4 ล้อ ให้ได้ขนาดเหมาะสมกับรถ และควรมีที่วัดลมยางติดไปด้วย

- เตรียมแม่แรงประจำรถ เหล็กขันแม่แรงและกุญแจขันแม่แรง พร้อมทั้งตรวจสอบว่าใช้งานได้หรือไม่

- ตรวจสอบระบบเบรก ผ้าเบรก น้ำมันเบรก และตรวจสอบเบรกมือว่าใช้งานได้หรือไม่

- ตรวจสอบระบบเครื่องยนต์ ลองสตาร์ทเครื่องว่าเดินเรียบหรือไม่ ถ้าเครื่องเดินไม่เรียบอาจต้องเปลี่ยนหัวเทียนหรือทองขาว

- ตรวจสอบไฟหน้าทั้งสองดวง รวมถึงไฟทุกดวงของรถ ต้องสว่างเพียงพอและให้การได้ดีทุกดวง ปรับไฟสูง - ไฟต่ำ ให้ได้ขนาดตามที่กำหนดไว้ ถ้าหลอดขาวหรือฟิวส์ขาดให้เปลี่ยน

- ตรวจสอบระดับน้ำกลั่นในแบตเตอรี่ น้ำในหม้อน้ำ (รังผึ้ง) ถ้าหม้อน้ำแห้งหรือทางเดินของน้ำหมุนเวียนอุดตัน เครื่องยนต์จะร้อน สังเกตได้จากหน้าปัดวัดความร้อน อาจทำให้เสื่อสูบแตกหรือซาร์จละลาย

- ตรวจสอบน้ำล้างกระจก ท่อฉีดน้ำกระจกต้องไม่อุดตัน ที่ปิดน้ำฝนยังใช้งานได้

- ตรวจสอบน้ำมันเครื่อง และไส้กรองน้ำมันเครื่องจะต้องเปลี่ยนทุก 5,000 - 10,000 กม.

- ตรวจสอบน้ำมันเชื้อเพลิงว่ามีเพียงพอหรือไม่ และไส้หม้อกรองน้ำมันเชื้อเพลิงต้องสะอาด ซึ่งจะต้องเปลี่ยนทุก 10,000- 20,000กม. น้ำมันเชื้อเพลิงต้องเติมให้ค่าออกเทนตรงกับสภาพรถซึ่งสามารถ สอบถามได้ตามสถานีบริการน้ำมันต่างๆ

- ตรวจสอบระบบแตรว่าใช้งานได้หรือไม่

- ตรวจสอบระบบแอร์ ถ้าน้ำยาแอร์ไม่พอ แอร์จะไม่เย็น และให้ตรวจสอบสายพานแอร์ว่า

- ตรวจสอบการรั่วไหลของน้ำ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นต่าง ๆ

- นำรถไปอัดฉีดจาระบีล้อ เติมน้ำมันเกียร์ น้ำมันเฟืองท้าย

ข. เตรียมอุปกรณ์และอะไหล่ที่จำเป็นระหว่างทาง คือ ฟิวส์ต่าง ๆ ของรถ หลอดไฟหน้า-หลัง แกลลอนหรือถังน้ำสำหรับเติมน้ำในหม้อน้ำ แกลลอนน้ำมันเครื่อง น้ำมันเชื้อเพลิง ไฟฉาย เครื่องดับเพลิงสำหรับ

รถ นำยาปะออกยางพร้อม เติมลมได้ด้วย เชือกในล่อนขนาดนี้ยาวประมาณ 10 เมตร สำหรับลากรถ เมื่อรถเสีย ชุดปฐมพยาบาล และไม้รองล้อทั้ง 4 ล้อ

ค. ก่อนขับรถทางไกล ผู้ขับขี่ควรพักผ่อนอย่างเพียงพอ

ง. การขับรถทางไกลในระยะเกินว่า 150 กม. ควรมีอีกคนคอยเปลี่ยนขับ

จ. งดเว้นการดื่มสุรา หรือของมีเมาทุกชนิด

ฉ. ถ้ามีฝนตกขณะเดินทาง น้ำโคลนกระเด็นเปื้อนไฟรด ควรหยุดรถแล้วเช็ดให้สะอาด

ช. ถ้าน้ำในหม้อน้ำหมดระหว่างขับรถ เวลาเติมน้ำในหม้อน้ำควรใช้ความระมัดระวัง อย่าเอาหน้าเข้าใกล้มาก เพราะน้ำจะดันฝาไอน้ำร้อนจะเข้าตาหรือถูกมือ และอย่าเติมน้ำทันทีต้องปล่อยให้เย็นเสียก่อน มิฉะนั้นฝาสูบหรือเสื้อสูบจะแตก

ซ. ควรศึกษาแผนที่ คู่มือการท่องเที่ยว ถามผู้รู้เมื่อเกิดปัญหา

ณ. ขับรถปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ดังนี้

- อย่าแซงรถในที่คับขัน ขณะขึ้นลงเขาสูง บนสะพาน ทางโค้ง ทางแยก ทางร่วม หรือจุดที่มีเส้นขาวทึบหรือเหลืองทึบ
- อย่าขับรถตามหลังรถคันอื่นในระยะทางกระชั้นชิด
- อย่าขับรถแข่งกันด้วยความคึกคะนอง
- อย่าขับรถเร็วเกินอัตรากำหนด
- ควรให้สัญญาณก่อนหยุดรถ เลี้ยวรถ ขอทางแซง
- รถที่ขับช้ากว่ารถคันอื่น ๆ ควรใช้ทางเดินรถด้านซ้าย
- ทางเดินรถที่มีมากกว่า 1 ช่อง ให้ขับชิดช่องทางที่ 1 ชิดซ้ายมือ ยกเว้นจะแซงขึ้นหน้าหรือเลี้ยวขวา เมื่อแซงแล้วก็ให้กลับเข้าช่องทางที่ 1
- ขับรถส่วนกันควรใช้ไฟต่ำ
- เวลาขับรถผ่านทางแคบระหว่างภูเขา หรือระหว่างเนินควรชิดขอบทางซ้าย และเมื่อถึงทางโค้งควรส่งสัญญาณให้รถอื่นที่สวนมา

ความรู้ในการใช้รถหลังจากเกิดอุบัติเหตุ

เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นแล้วหากผู้ขับรถมีความรู้เพียงพอที่จะบรรเทาเหตุนั้นไม่ให้นำไปสู่ความรุนแรงได้ ก็จะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่ช่วยป้องกันได้ ซึ่งอุบัติเหตุที่ควรรู้และสามารถแก้ไขได้ทันท่วงทีมีดังต่อไปนี้

* **เบรกแตก** คือ เมื่อเหยียบเบรกแล้ว คันเหยียบเบรกจมหายไปและรถไม่หยุด ก็อย่าตกใจ แก้ไขได้โดยใช้เกียร์ต่ำในทันที หากจวนตัวมากก็ควรเปลี่ยนจากเกียร์ 4 มาเกียร์ 2 เลย แล้วดึงเบรกมือช่วย พร้อมกับประคองพวงมาลัยรถให้อยู่ในบังคับเพื่อหลบหลีกกรณีอื่น ๆ ในกรณีคับขันได้

* **ยางแตกหรือระเบิด** อาการของยางแตกเพราะรั่วโดยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง ยางจะค่อย ๆ แบนลง พวงมาลัยรถจะหนักหรือกินไปทางด้านนั้น วิธีแก้ต้องรีบเบรกทันทีโดยเปลี่ยนเกียร์ลงเรื่อย ๆ เพื่อใช้เครื่องชะลอรถให้ช้าลง ในขณะที่รถแล่นด้วยความเร็วสูง "อย่าเหยียบเบรก" จะเหยียบได้ก็ต่อเมื่อรถช้าลงแล้วและแอบเข้าข้างทางเพื่อเปลี่ยนยางต่อไป

ในกรณีที่ยางระเบิดมีเสียงดับและรถมีอาการทรุดฮวบ แฉลบหรือปิดเฉออกนอกแนวทาง ก็อย่าตกใจ ต้องคุมสติให้อยู่อย่าเหยียบเบรกเพราะรถอาจคว่ำได้ พยายามบังคับพวงมาลัยให้รถอยู่ในเส้นทาง รีบปล่อยคันเร่งพร้อมกับเปลี่ยนใช้เกียร์ต่ำลดความเร็ว ๆ เพื่อชะลอให้รถช้าลง จึงค่อยเหยียบเบรกและแอบรถเข้าข้างทางเพื่อเปลี่ยนยางต่อไป

* **รถเสีย** ให้นำรถจอดแอบเข้าข้างทางและจะต้องเปิดไฟสัญญาณฉุกเฉิน เพื่อเตือนให้รถอื่น ๆ เห็น

* **เมื่อรถชนกันกลางถนนไม่สามารถแอบเข้าข้างทางได้** ผู้ประสบเหตุหรือประชาชนไม่ควรเข้าไปมุงดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลากลางคืนเพราะอาจเกิดอันตรายจากรถที่วิ่งสวนทางมาได้ บางครั้งรถอื่นอาจพุ่งเข้าไปในฝูงชนจะทำให้ตายและบาดเจ็บเพิ่มมากขึ้น และควรรีบแจ้งตำรวจหรือตำรวจจราจรให้เข้ามาดูแลสถานการณ์โดยเร็ว

ความรู้สำหรับคนเดินเท้า

1. การเดินถนน

- ถนนที่มีทางเท้าจัดไว้ควรเดินบนทางเท้า อย่าเดินใกล้ทางรถ โดยหันหลังให้รถที่กำลังแล่นมา ก่อนที่จะก้าวลงทางรถต้องมองซ้าย-ขวาก่อนเสมอ

- ถนนที่ไม่มีทางเท้า ควรเดินชิดขอบริมทางขวาของถนน และถ้ามากันเป็นหมู่คณะก็ไม่ควรเดินคู่กัน ควรเดินเรียงเดียว

- เวลาจูงเด็กควรให้เด็กเดินด้านในของถนนและจับมือเด็กไว้ให้มั่นเพื่อป้องกันเด็กวิ่งออกไปในทางรถ

- การเดินถนนในที่มืด ควรสวมเสื้อขาวและถ้าเป็นไปได้ควรพกไฟฉายติดตัวไว้สำหรับส่องทาง

- แถวหรือขบวนทหาร ตำรวจ ลูกเสือ หรือนักเรียนที่เดินกันอย่างเป็นระเบียบจะเดินบนทางรถก็ได้โดยเดินชิดทางรถด้านขวา หรือด้านซ้ายตามความจำเป็น

2. การข้ามถนน

- ควรข้ามถนนบนทางม้าลายทุกครั้ง หรือใช้สะพานลอย ซึ่งถือเป็นวิธีที่ปลอดภัยที่สุด และหากจำเป็นต้องข้ามถนนในเวลาากลางคืนก็ควรหาที่ข้ามที่มีแสงสว่าง
- ก่อนข้ามถนนทุกครั้งควรมองซ้าย-ขวา ให้แน่ใจว่าไม่มีรถกำลังแล่นมา จึงจะข้าม ได้ และควรเดินอย่างรวดเร็ว อย่าวิ่งข้ามถนน
- อย่าข้ามถนนโดยออกจากที่กำบังตัว เช่น ออกจากซอย รถที่จอดอยู่ เพราะหากรถที่สวนมามองไม่เห็น ล้วงหน้าอาจทำให้เกิดอันตรายได้
- การข้ามถนนที่รถเดินทางเดียว ต้องแน่ใจเสียก่อนว่ารถแล่นมาทางไหนและมีความปลอดภัยพอจึงจะข้ามได้
- ถนนที่มีเกาะกลางถนนต้องข้ามทีละครึ่งถนน โดยข้ามครั้งแรกแล้วพักที่เกาะกลาง จากนั้นจึงข้ามครึ่งหลังต่อไป
- การข้ามถนนในช่องทางข้ามที่บริเวณทางแยกควรระวังรถที่จะเลี้ยวเข้ามาหาตัวท่านด้วย
- อย่าข้ามถนนเมื่อตำรวจกำลังปล่อยรถเดินอยู่ หรือเมื่อตำรวจให้สัญญาณห้ามคนเดินเท้าอยู่ และถ้าไม่มีตำรวจแต่มีสัญญาณไฟคอยบอก ถ้าเห็นรูปคนสีเขียวกะพริบขึ้นที่สัญญาณไฟก็ให้รีบข้ามถนน โดยเร็ว

3. การขึ้นลงรถประจำทาง

- อย่าขึ้นหรือลงรถประจำทางจนกว่ารถจะหยุดสนิทที่ป้ายหยุดรถ และถ้าจะข้ามถนนต้องรอให้รถประจำทางออกไปให้พ้นเสียก่อน จะได้มองเห็นรถคันอื่นที่แล่นมาได้ชัดเจน

การสวมหมวกนิรภัย หรือหมวกกันน็อก

เป็นกฎบังคับอย่างเคร่งครัดที่ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และคนโดยสารจะต้องสวมหมวกนิรภัยไม่ว่าในกรณีใดก็ตามเพื่อความปลอดภัยต่อตัวผู้ขับขี่และผู้โดยสาร ซึ่งหากมีการละเมิดฝ่าฝืน ไม่ทำตาม ทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสารจะมีโทษปรับไม่เกิน 500 บาท เตือนตัวเองไว้เสมอว่า "ลืมหมวก เจอหมู!"